

Anti-pestprotocol Waldorf Utrecht

Schooljaar 2026-2027

Vastgesteld door de MR september 2023

Bijgewerkt in september 2026

Inhoud

Anti-pestprotocol Waldorf Utrecht.....	- 0 -
Het belang van het anti-pestprotocol	- 3 -
Visie van de school.....	- 3 -
Afspraken op Waldorf Utrecht	- 3 -
PBS	- 3 -
Uitgangspunten over pesten vanuit Waldorf Utrecht	- 4 -
Wat wordt er onder pesten verstaan	- 4 -
Vormen van pesten	- 4 -
Onacceptabel gedrag	- 5 -
De rollen bij pesten	- 5 -
Signalen voor een pestsituatie.....	- 5 -
Signalen dat iemand gepest wordt	- 6 -
Signalen dat iemand pest	- 6 -
Signalen van een onveilige klassensfeer	- 6 -
Waar kun je pesten melden	- 7 -
Consequenties van pestgedrag	- 7 -
Stappen van handelen	- 7 -
Het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem	- 7 -
Pesten tussen verschillende klassen	- 7 -
Stappen bij signalering van een onveilige sfeer binnen de klas	- 7 -
Begeleiding.....	- 8 -
Wat houdt de begeleiding van de gepeste leerling in?.....	- 8 -
Wat houdt de begeleiding van de pesters en meelopers in?	- 8 -
Wat doen we aan preventie	- 8 -
De rol van de mentor	- 8 -
Zichtbaarheid contactpersonen en hulplijnen	- 8 -
Veiligheidsmonitor	- 8 -
Herkennen van signalen.....	- 9 -
Communicatie richting personeel, leerlingen en ouders	- 9 -
Dagelijkse aandacht voor een positief klimaat	- 9 -
Te verwachten problemen	- 9 -
Leerlingen durven geen melding te doen	- 9 -
De pester(s) is/zijn onbekend	- 9 -
De mentor valt weg.....	- 10 -
Ouders zijn het niet eens met de school.....	- 10 -
Er doet zich een situatie voor die niet opgenomen staat in het pestbeleid	- 10 -
Online pesten	- 10 -
Wat zijn de gevaren van online pesten en hoe staan we ertegenover.....	- 10 -
Wetgeving rond online wangedrag.....	- 11 -
Het belang van signalering door ouders en kennissen	- 11 -
Help! Er staat iets van mij/mijn klasgenoot/ mijn kind online	- 11 -
Algemene gedragsregels bij het gebruik van social media	- 12 -
Naleving van het pestbeleid	- 13 -
Jaarlijkse evaluatie pestbeleid	- 13 -
Wat gebeurt er als het beleid niet wordt nageleefd?	- 13 -
Het team	- 13 -
Intern.....	- 13 -
Extern	- 13 -

Heeft u een klacht?	- 13 -
Bijlage 1 - De No Blame methode	- 15 -
Bijlage 2 – de sanctieladder	- 16 -
Bijlage 3 – Acties bij een onveilige klassensfeer.....	- 17 -
Bijlage 4 - Extra informatie	- 18 -

Het belang van het anti-pestprotocol

De Wet Veiligheid op School houdt in dat scholen een inspanningsverplichting hebben om de veiligheid op school op de volgende punten te waarborgen:

- Het nemen van preventieve maatregelen
- Het kunnen opvangen van signalen
- Het handelen wanneer er signalen zijn
- Het kunnen aantonen *dat* en *hoe* er gehandeld is

Hierbij moet er een sociaal veiligheidsbeleid zijn, dat pesten tegengaat en zorgt voor de sociale, fysieke en mentale veiligheid van leerlingen. De veiligheid van leerlingen moet gemonitord worden. Er moet een persoon zijn die het beleid coördineert in het kader van het tegengaan van pesten, en er moet een aanspreekpunt zijn waar leerlingen en ouders terecht kunnen als het gaat om pesten.

Het anti-pestprotocol dient als overzicht voor ouders, leerlingen en schoolmedewerkers van hoe de school aan deze eisen tegemoetkomt, en welke omgangsafspraken er gelden. Het geldt ook als handleiding van hoe er gehandeld dient te worden om de veiligheid van leerlingen met betrekking tot pesten te waarborgen.

Het anti-pestprotocol kan geraadpleegd worden voor informatie over pesten, preventie van pesten, het signaleren van pesten, hoe en bij wie er melding wordt gemaakt en welke interventies er dienen te worden gepleegd.

Visie van de school

Ons uitgangspunt is dat onze school een gemeenschap van mensen is die zorg dragen voor elkaar. We willen gezamenlijk het beste uit elkaar naar buiten laten komen, en daarbij de leerlingen zo goed mogelijk voorbereiden op de toekomst na school, zonder voorbij te gaan aan het welzijn op dit moment.

Wij dragen elkaar een warm hart toe. We willen dat iedereen zich binnen onze gemeenschap fysiek en sociaal veilig voelt. Met elkaar draag je zorg voor een schoon en prettige leef- en leeromgeving.

Afspraken op Waldorf Utrecht

De volgende afspraken gelden op Waldorf Utrecht, voor zowel leerlingen als medewerkers:

- We gaan respectvol om met iedereen
- We dragen bij aan een veilige (school)omgeving
- We richten ons op het onderwijs
- We zorgen samen voor een prettige schooltijd
- We houden ons aan de afspraken

Voor meer informatie over deze afspraken verwijzen wij naar het Schoolveiligheidsplan.

PBS

Veiligheid, gericht zijn op ontwikkeling, kansen bieden, respect en onderlinge betrokkenheid zijn de kernwaarden binnen onze school. We gebruiken daarbij het systeem van Positive Behavior Support (PBS) – het versterken van en aandacht geven aan gewenst gedrag.

PBS heeft niet de bedoeling dat we alleen maar positief zijn en geen grenzen stellen - juist niet. Het gaat over eenduidige, heldere grenzen met daarbinnen de menselijke maat en de stimulans tot ontwikkeling en groei. Die grenzen hebben onze leerlingen nodig. Ook dat heeft met veiligheid te maken: hoe voorspelbaarder ons gedrag, hoe veiliger de school.

[Uitgangspunten over pesten vanuit Waldorf Utrecht](#)

Het uitgangspunt van Waldorf Utrecht is dat pesten onacceptabel is en afbreuk doet aan waar de school voor staat en aan de ideale omgeving voor de leerling om zich persoonlijk te ontwikkelen. Er moet duidelijk en krachtig opgetreden worden tegen pesten, en meldingen worden altijd serieus genomen. De aanpak van pesten wordt als team benaderd en neemt de leerlingen mee als verantwoordelijke leden van het schoolklimaat.

[Wat wordt er onder pesten verstaan](#)

Pesten wordt beschreven als:

Het structureel en moedwillig schadelijk handelen tegen een of meerdere specifieke leerlingen.

We breiden deze beschrijving uit zodat ook de volgende handeling onder de term pesten valt:

Het jezelf laten zien ten koste van een ander.

Het valt de afgelopen jaren op dat jongeren, bijvoorbeeld om zelf een hogere status te krijgen op social media, andere leerlingen tot mikpunt kunnen maken. Dit kan herhaaldelijk of eenmalig gebeuren, en het kan gericht zijn op een specifieke leerling, of weinig met de persoon zelf te maken hebben. Het doel is dan om zelf hogerop te komen door een ander neer te halen. Dit valt ook onder het kopje 'pesten'.

- 4 -

[Vormen van pesten](#)

Vormen van pesten zijn:

- Verbaal pesten
 - grapjes maken ten koste van een ander
 - vervelende opmerkingen maken
 - beledigen of schelden
 - openlijk terechtwijzen
 - roddelen
 - kritiek uiten op iemands persoonlijke leven
 - uitlachen
- Non-verbaal pesten
 - negeren of sociaal isoleren
 - ongepaste gebaren maken
 - rollende ogen en dodelijke blikken
 - zuchten
- Fysiek pesten
 - geweld zoals schoppen, slaan, bijten, knijpen, spugen of wapens
 - achtervolgen, opjagen, klemzetten, opsluiten
 - dwingen iets te doen
- Materieel pesten
 - beschadigen van eigendommen
 - verstoppen of stelen van eigendommen

- afpersen
- Digitaal pesten
 - Het posten en/of delen en verspreiden van persoonlijke gegevens, afbeeldingen of video's zonder toestemming
 - Het aanmaken of gebruik maken van haataccounts
 - Roddelen of buitensluiten op Apps en andere de social media
 - Het gebruiken van de social media om verbaal, non-verbaal, fysiek of materieel te pesten
 - Het gebruik maken van de social media om iemand onder druk te zetten of tot bepaalde handelingen te dwingen.

Onacceptabel gedrag

Naast pesten houden we ook het oog op algemeen onacceptabel gedrag. Met onacceptabel gedrag bedoelen we verbale en non-verbale agressie, mishandeling, of gewelddadig gedrag, waarbij leerlingen of medewerkers een gevaar (direct of indirect) vormen voor zichzelf, of hun omgeving. Als er sprake is van onacceptabel gedrag worden er mogelijk andere procedures in gang gezet dan in het anti-pest protocol vermeld staat. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar het Schoolveiligheidsplan.

De rollen bij pesten

Als er gepest wordt in een groep ondervinden niet alleen de slachtoffers, maar alle betrokkenen daar negatieve gevolgen bij. De groep voelt onveilig, en er ontstaat onzekerheid over hoe juist te handelen. Bij het aanpakken van pesten betrekken we daarom alle groepsrollen.

We onderscheiden de volgende groepsrollen:

- Pester – de persoon die initiatief neemt
- Versterker – de persoon die de pester aanmoedigt
- Assistent – de persoon die actief mee pest
- Verdediger – de persoon die opkomt voor het slachtoffer
- Gepeste – de persoon die gepest wordt
- Buitenstaander 1 – de persoon die van het pesten afweet en niets doet
- Buitenstaander 2 – de persoon die niets door heeft

- 5 -

Signalen voor een peestsituatie

Hoe stellen we vast dat er sprake is van pesten? Vaak is het moeilijk om te zien of een leerling gepest wordt. Daarom moedigen alle betrokkenen aan om melding te doen als ze zien of vermoeden dat een peestsituatie zich afspeelt. Mogelijke aanleidingen om melding te doen zijn het zelf lijden onder pesten, maar ook zien van een pestactie bij een ander, het observeren van een gedragsverandering bij een klasgenoot, kind of leerling, of het horen van roddels en het zien van online gedeelde materialen van een leerling. Wanneer er een melding wordt gedaan of een mentor zelf iets vermoedt gaat de mentor met betrokken leerlingen in gesprek. Hierbij worden de gekeken of er sprake is van de volgende situaties:

- Is er sprake van een verschil in macht of hiërarchie binnen de groep?
- Is er een intentie om te kwetsen?
- Zijn een of meerdere specifieke personen steeds het doelwit?
- Doet de situatie zich geregeld of voortdurend voor?
- Eventueel: is er sprake van het ongewenst delen van foto's of teksten op social media?

Als er inderdaad een pestsituatie vastgesteld kan worden maakt de mentor melding bij de anti-pest coördinator, waarna het pestprotocol gevolgd wordt.

Signalen dat iemand gepest wordt

Mogelijke signalen dat iemand gepest wordt zijn:

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere jongeren mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet naar buiten willen, of vrienden willen opzoeken
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

Deze lijst is ook van belang voor ouders.

Signalen dat iemand pest

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk vaak niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden. Mogelijk geven pesters niet toe dat ze aan het pesten zijn, of zeggen ze dat ze het alleen doen omdat de leerling die ze tot doelwit maken dat zelf leuk vindt. Kinderen die pesten kampen vaak zelf ook met problemen zoals een geschiedenis van zelf gepest zijn, een verandering of onzekerheid in de thuissituatie en/of een vorm van onzekerheid. Het kan voorkomen dat leerlingen ineens anderen gaan pesten die eerst hun vrienden waren, of dat ze zich juist richten op leerlingen die heel anders zijn dan zij zelf – bijvoorbeeld qua cultuur, geloofsovertuiging, seksualiteit, fysieke eigenschappen of schoolprestaties.

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Signalen van een onveilige klassensfeer

Een onveilige klassensfeer is vaak te herkennen aan kliekjesvorming, grote verschillen tussen de leerlingen waar negatief op gereageerd wordt en leerlingen die weinig tot niets in durven te brengen bij groepsgesprekken. Mondige leerlingen hebben snel commentaar op andere leerlingen, en straffen ze af als ze zich niet naar wens van de 'leiders van de klas' gedragen. Over het algemeen worden de mores en gedragsafspraken binnen de klas niet bepaald en gehandhaafd door de mentor en leraren, maar door deze mondige leerlingen. Leerlingen kondigen hardop aan niet naast bepaalde andere leerlingen te willen zitten, en niet met ze in een groepje te willen werken. De mentor en

leraren krijgen in zo'n klas vaak het gevoel dat er informatie wordt achtergehouden en dat ze niet weten wat er speelt. Ook in persoonlijke gesprekken delen leerlingen mogelijk niet wat er speelt uit angst om betrappt te worden en als 'snitch' te worden gezien. Vaak zijn deze klassen ook moeilijker te handhaven, maar dit hoeft niet altijd het geval te zijn.

Waar kun je pesten melden

Wanneer jij zelf gepest wordt, of vermoed dat een klasgenoot, leerling of eigen kind gepest wordt, zijn er enkele punten waar melding kan worden gemaakt. Het eerste aanspreekpunt is de mentor/klassenleerkracht van klas van de gepeste leerling en/of de pester. Ook kan er contact opgenomen worden met de anti-pest coördinator of eventueel de verantwoordelijk schoolleider.

Consequenties van pestgedrag

Stappen van handelen

Wanneer vastgesteld is dat er sprake is van pesten wordt er samengewerkt tussen de mentor, de leerlingen en de interne en (indien nodig) externe deskundigen die in contact staan met de school, om het probleem aan te pakken. Hierbij wordt gekeken naar wat de context vraagt. Aan de hand daarvan hebben we verschillende methodieken om de situatie aan te pakken. De meest gebruikelijke aanpak is hierbij de *No Blame Methode*, te vinden in bijlage 1. Als deze methode niet toereikend blijkt en er tevens sprake is van een duidelijke overtreding of het niet nakomen van afspraken kan worden overgegaan op de *sanctieladder*. Deze is te vinden in bijlage 2.

Het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem

Om de cognitieve en sociale ontwikkeling van leerlingen in de onderbouw systematisch te volgen worden mentoren aangeraden om gebruik te maken van de Sociale Competentie ObservatieLijst (SCOL). Deze methode is web-based en daardoor makkelijk in te vullen, en is niet aan een specifieke methode gekoppeld. De handleiding is via onderstaande link in te zien:

https://www.scol.nl/downloads/gebruikershandleiding_scol_vo.pdf

Pesten tussen verschillende klassen

De mentoren/klassenleerkrachten nemen met elkaar contact op, wanneer het pesten plaatsvindt tussen leerlingen uit verschillende klassen. Zij maken afspraken over wie de betreffende leerlingen benadert.

Stappen bij signalering van een onveilige sfeer binnen de klas

Leerlingen of ouders kunnen vaststellen dat er een onveilige of onprettige sfeer binnen de klas heerst, zonder concrete instanties van pesten door specifieke daders te kunnen of willen vaststellen, zoals in de volgende scenario's:

- Er heerst een algemene kliekjescultuur met het buitensluiten van bepaalde leerlingen
- Er wordt vaak gevochten of grof gehandeld door meerdere leerlingen in de klas
- Een leerling voelt zich gepest of buitengesloten maar durft geen melding te doen of bepaalde klasgenoten een te wijzen/ kan geen concrete voorbeelden noemen.

In bijlage 3 staat welke acties er genomen worden als er blijk is of melding wordt gedaan van een onveilige sfeer binnen de klas, als er vermoed wordt dat er door deze situatie een risico is op pestgedrag.

Begeleiding

Wat houdt de begeleiding van de gepeste leerling in?

Allereerst wordt de gepeste leerling uitgenodigd om zelf verhaal te doen over de situatie. Het eerste aanspreekpunt hiervoor is de mentor, maar de leerling kan ook kiezen om te spreken met een vertrouwenspersoon of de anti-pest coördinator. De problemen die de leerling aankaart worden erkend en serieus genomen. Er wordt in kaart gebracht waar de leerling last van heeft, en waar de leerling behoefte aan heeft. De wensen van de leerling worden bij dit gesprek gerespecteerd, en de persoonlijke situatie van de leerling wordt alleen met de klas gedeeld als de leerling hiertoe instemt. Als de No Blame methode wordt toegepast wordt de leerling hierover eerst geïnformeerd. Verdere stappen in de No Blame methode worden pas in gang gezet als de leerling daar toestemming voor verleent. Naast de gesprekken en beschikbare methodes wordt gekeken naar eventuele zorg en handvatten die de leerling verder nodig zou kunnen hebben, en of er doorverwijzingen naar andere intern of extern begeleiders nodig zijn.

Wat houdt de begeleiding van de pesters en meelopers in?

Wanneer er aanhoudend pestgedrag wordt vastgesteld en dit niet effectief verholpen wordt met de *No Blame* methode gaat de mentor in gesprek met de pester(s), de meeloper(s) en de ouders. Naast de vastgelegde stappenplannen bespreekt de mentor de mogelijke oorzaak van het gedrag om vast te leggen welke begeleiding de leerling mogelijk nodig heeft om het gedrag aan te passen.

Wat doen we aan preventie

Waldorf Utrecht neemt verscheidene stappen om te voorkomen dat peestsituaties zich voordoen.

- 8 -

De rol van de mentor

De mentoren besteden in het begin van het jaar aandacht aan de omgangsregels en gedragsafspraken, in leerjaar 1 en 2 wordt er ook aandacht besteed aan positieve groepsvorming, het leren kennen van de klasgenoten en het verschil tussen plagen en pesten. Naar gelang de mentor het nodig acht worden deze lessen herhaald en worden er lessen besteed aan pestgedrag, de rollen binnen pesten en de gevaren van online pesten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van groepsgesprekken. Hierbij worden thema's besproken als de klassennorm en de rol van de buitenstaander bij peestsituaties. Ook kan de mentor de sociale interacties binnen groep meten met behulp van een sociogram, zoals sometics of stoeltjesdans.nl.

Zichtbaarheid contactpersonen en hulplijnen

Veiligheidsmonitor

De school volgt de beleving van veiligheid en het welzijn van hun leerlingen om te zorgen dat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school.

- Hiervoor wordt er eens in de twee jaar via kwaliteitsscholen voor de klassen 1 en 2 de vragenlijst studiemotivatie en sociaal welbevinden afgenomen
- Jaarlijks wordt de leerling-tevredenheid via kwaliteitsscholen gemeten, waarbij monitoring sociale veiligheid plaatsvindt en de resultaten hiervan worden doorgestuurd naar de inspectie
- Als school participeren wij in de GGD gezondheidsmonitor die wij als indicator gebruiken met betrekking tot de sociale gezondheid van onze leerlingen

Op basis van deze monitoring wordt er een beeld geschetst en worden mogelijke problemen en knelpunten besproken binnen de schoolleiding en vindt gerichte actie hierop plaats.

Herkennen van signalen

In het anti-pestprotocol staat een overzicht van hoe signalen van pesten kunnen worden opgepikt door leerlingen, docenten, mentoren en ouders. Hierbij staat informatie over hoe te handelen bij een observatie.

Mentoren houden observaties van leerlinggedrag, veranderingen in het gedrag, interacties binnen de groep en andere mogelijke signalen bij, en brengen waar nodig ouders, de anti-pest coördinator en de schoolleiding op de hoogte bij vermoedens van pesten.

Communicatie richting personeel, leerlingen en ouders

Er wordt een open communicatie gehanteerd bij zorgen rondom pesten, met vertrouwelijke informatie en anonieme meldingen als uitzondering.

Ouders, de anti-pest coördinator en de schoolleiding worden volgens de indicaties in de sanctieladder op de hoogte gebracht van situaties met betrekking tot pesten. Afhankelijk van de situatie gebeurt dit telefonisch, een gesprek of middels de mail.

Dagelijkse aandacht voor een positief klimaat

Om een positief klimaat te waarborgen op school moeten we hier dagelijks mee bezig zijn. Leraren worden aangemoedigd om gedragsregels en omgangsverwachtingen te geregeld te benoemen. In de pauzes wordt er in de gangen, op het schoolplein en in de aula gesurveilleerd. Bij onacceptabel gedrag wordt er ingegrepen. Als leerlingen zich onveilig voelen kunnen ze hiervan melding doen bij de conciërge of de lerarenkamer, waarna er, afhankelijk van de oorzaak, wordt geadviseerd, ingegrepen of de melding wordt doorgegeven naar de schoolleiding.

- 9 -

Te verwachten problemen

Problemen op het gebied van pesten kunnen zich altijd voordoen. De volgende problemen kunnen we verwachten, en hieronder wordt beschreven hoe daarmee wordt omgegaan.

Leerlingen durven geen melding te doen

Als er geen melding wordt gemaakt van pesten kan het moeilijk zijn om in te grijpen. Dit kan allerlei oorzaken hebben. De gepeste kan bijvoorbeeld schaamte hebben, of bang zijn dat inmenging van ouders en de school het probleem erger zal maken. Leerlingen kunnen ook bang zijn dat ze zichzelf nog meer tot doelwit maken bij de pesters als ze melding maken van wat er gebeurt, en dat er wraak genomen zal worden. Als de mentor denkt dat een leerling iets achterhoudt kan deze een persoonlijk gesprek aangaan met de leerling en eventueel de ouders, en de leerling op de hoogte brengen van de vertrouwenspersonen binnen de school. Ouders kunnen melding maken van gedragsveranderingen of observaties van pestgedrag bij de mentor/klassenleerkracht. Wanneer een slachtoffer van pesten besluit om een melding te maken worden de wensen van deze leerling in acht genomen. Als deze wenst dat diens naam niet wordt genoemd in de klas zal daar rekening mee worden gehouden.

De pester(s) is/zijn onbekend

Soms wordt gepest maar is de pester niet bekend is, bijvoorbeeld omdat er online wordt gepest vanuit een anoniem account of niemand namen durft te noemen. In dergelijke gevallen worden de bekende betrokkenen gesproken, gevraagd naar welke informatie ze kunnen delen en geïnformeerd over mogelijke gevolgen. Binnen de klas waarin het pesten heeft plaatsgevonden worden de omgangsregels en gedragsafspraken herbenoemd.

De *No Blame* Methode leent zich goed voor deze situatie, omdat deze niet uitgaat van een 'schuldige'. Voor zover mogelijk kun met de *No Blame Methode* gesprekken worden gevoerd en afspraken worden gemaakt met alle betrokkenen, waarbij de deelnemers verantwoording dragen voor het nakomen van de afspraken.

Indien het slachtoffer ermee instemt wordt de situatie bespreekbaar gemaakt en wordt er binnen de klas of een geselecteerde groep overlegd over hoe het slachtoffer het best bijgestaan kan worden.

In sommige situaties is er een overtreding begaan waarvoor echt wordt gevraagd te achterhalen door wie deze is begaan. De klas wordt dan aangesproken, en pesters en betrokkenen worden klassikaal uitgenodigd om de mentor persoonlijk te benaderen voor een persoonlijk gesprek om de situatie uit te leggen. Alle leerlingen worden aangemoedigd om het te melden als ze iets signaleren. De school draagt geen verantwoordelijkheid om daders op te sporen.

Op basis van het klassikaal overleg worden er afspraken gemaakt. Verdere stappen met betrekking tot het nakomen van afspraken en het contact opnemen van betrokkenen gebeurt volgens de stappen van de sanctieladder. Als de pester, of een andere betrokkene, zich meldt, worden (afhankelijk van de situatie) de *No Blame* methode en/ of de sanctieladder ingezet.

In gevallen waar de wet overtreden is worden ouders van slachtoffers geadviseerd aangifte te doen, waarbij de school de politie bijstaat bij een eventueel strafrechtelijk onderzoek.

De mentor valt weg

Als de klassenmentor onverhoopt wegvalt wegens ziekte of persoonlijke omstandigheden wordt er gezocht naar mogelijkheden om de mentor/klassenleerkracht tijdelijk of permanent te vervangen. De vervanger wordt op de hoogte gebracht van aandachtspunten binnen de klas en behoudt gedurende de overgangsperiode contact met de schoolleiding met betrekking tot groepsgedrag en mogelijke problematiek binnen de klas.

- 10 -

Ouders zijn het niet eens met de school

Ouders die pestproblematiek ondervinden bij hun kinderen wordt geadviseerd het pestprotocol te lezen voor een overzicht van hoe er in zo'n scenario gehandeld dient te worden. Als de ouders ervaren dat ze niet voldoende worden geïnformeerd over de situatie, vragen hebben of het idee hebben dat het protocol niet naar behoren wordt nageleefd kunnen ze zich hiervoor melden bij de verantwoordelijk schoolleider. Indien de ouders een klacht wensen in te dienen staat er onderaan dit document informatie over hoe ze dit kunnen doen.

Er doet zich een situatie voor die niet opgenomen staat in het pestbeleid

Het anti-pest protocol wordt jaarlijks geëvalueerd. Het kan voorkomen dat zich een scenario voordoet waarbij de stappen uit het beleid niet geschikt zijn. In dit geval wordt er overlegd tussen de betrokkenen, de mentor, de anti-pest coördinator en de schoolleiding over de te ondernemen acties. Het anti-pest protocol wordt waar nodig aangepast.

Online pesten

Wat zijn de gevaren van online pesten en hoe staan we ertegenover

Online pesten is een relatief nieuw fenomeen dat constant nieuwe vormen aanneemt. Deze constante ontwikkeling maakt dat het een onvoorspelbaar terrein vormt voor leerlingen, waarbij acties die anders relatief klein zouden blijven met grote snelheid kunnen verspreiden en verergeren.

Meer leerlingen worden aan incidenten blootgesteld, krijgen ongepaste dingen te zien en wordt gevraagd deze te delen.

Gevoelige informatie, afbeeldingen en hatelijke berichten kunnen gemakkelijk verspreid worden en zijn moeilijk te verwijderen, vooral als ouders hun identiteit verhullen.

Vaak is er weinig tot geen overzicht op de gedragingen van jongeren op het internet, en kunnen gedragsverwachtingen gedicteerd worden door de jongeren zelf. Dit kan leiden tot groepsdruk en belangen die niet meteen door buitenstaanders te zien zijn.

Dit kan een sterk gevoel van isolatie en verwarring teweegbrengen bij jongeren, zonder dat ouders en mentoren zich hiervan bewust zijn.

Het Waldorf Utrecht hanteert de overtuiging:

- **Als het in het echt niet acceptabel is, is het online ook niet acceptabel.**

In de klas vragen we mentoren bijvoorbeeld te benadrukken dat het 'liken' of delen van een afbeelding van een leerling zonder diens toestemming, of het roddelen over iemand in een geheime Appgroep, gelijk staat aan het persoonlijk belachelijk maken van - of roddelen over - die persoon in het echt, met mogelijk ernstigere gevolgen.

Wetgeving rond online wangedrag

De wetgeving rondom online wangedrag volgt dezelfde wetgeving als ander pesten. Sexting, waaronder het verspreiden van naaktfoto's, wordt bijvoorbeeld vaak geclassificeerd als Belediging onder artikel 266 en 271 SR.

Het belang van signalering door ouders en kennissen

Online pesten is vaak moeilijk te zien door de school. Leerlingen maken groepen aan die niet in te zien zijn door leerkrachten en posten anoniem. Ouders worden aangemoedigd om open communicatie te onderhouden over de online gedragingen van hun kind en melding te doen als zij vermoeden dat hun kind slachtoffer is van online pestgedrag. Ook kan het zijn dat ouders merken dat hun kind zelf online aan het pesten is. Ook in dit geval is het belangrijk dat de ouders hierover open communiceren met de school.

Meldingen van klasgenoten en schoolgenoten over online pesten zijn zeer belangrijk. Als een leerling merkt dat er online gepest wordt, wordt deze aangeraden om melding te doen, ook als de leerling er zelf niet direct bij betrokken is.

Tot slot kan worden ouders afgeraden om zich via de social media in de situatie te mengen. Dit kan leiden tot een verergering van de situatie.

Help! Er staat iets van mij/mijn klasgenoot/ mijn kind online

Er kunnen allerlei zaken op het internet verschijnen die als schadelijk voor een leerling worden gezien. Denk hierbij aan:

- Naaktfoto's
- Nepprofielen
- Foto's die genomen en/ of verspreid zijn zonder toestemming en/of bewerkte foto's
- Beledigingen
- Bedreigingen
- Roddels

Onthoud als dit gebeurt dat er stappen zijn die je kunt nemen, en dat de schuld van deze situatie niet bij het slachtoffer ligt. Slachtoffers van deze vorm van pesten, maar ook ouders en leerlingen die zien dat dit gebeurt worden aangemoedigd om melding te doen van het voorval. Bij de volgende personen:

- Een medewerker van de school
- De mentor/klassenleerkracht
- De vertrouwenspersoon
- De schoolleiding

Afhankelijk van de ernst van het voorval kan de school adviseren om ook aangifte te doen bij de politie.

Algemene gedragsregels bij het gebruik van social media

Onderstaande gedragsregels gelden voor zowel leerlingen als ouders/ verzorgers:

- Je handhaaft alle normaal geldende fatsoensnormen. Wanneer je communiceert doe je dat met respect voor de school en de mensen die er leren en werken.
- Binnen de school worden mobiele telefoons en laptops alleen gebruikt met toestemming van de docenten.
- Foto's maken binnen de school is niet toegestaan, met uitzondering van foto's van het schoolbord, zolang de docent hier toestemming voor geeft.
- Je bent altijd persoonlijk verantwoordelijk voor wat je communiceert via de social media. Ook buiten school draag je hier verantwoordelijkheid voor als het medeleerlingen of medewerkers van de school betreft.
- Je realiseert je dat alles wat je communiceert via de social media nog heel lang vindbaar blijft.
- Je mag via social media over school gerelateerde onderwerpen communiceren, zolang het geen vertrouwelijke of persoonsgebonden informatie is en de naam van de school niet wordt geschaad.
- Je gaat niet in discussie met medewerkers van de school via de social media.
- Je wordt geen 'vrienden' met medewerkers van de school via de social media voor school-gerelateerde zaken.
- Je publiceert beeld- en geluidsmateriaal over schoolzaken of schoolgenoten alleen na toestemming van betrokkenen.
- Bij twijfel over juistheid, verantwoordelijkheid, vertrouwelijkheid etc. neem je contact op met de leerkracht.
- Bij overtreding van de regels bepaalt de schoolleiding of het bestuur daarover wordt geïnformeerd. Afhankelijk van de aard en ernst van de overtreding bepaalt de schoolleiding of het bestuur welke sancties worden genomen. Alle communicatie in dit opzicht wordt opgenomen in het schooldossier.

- 12 -

Concreet betekent dit voor leerlingen dat:

- De leerling ieder in zijn waarde laat en anderen netjes en met respect behandelt.
- De leerling de privacy van anderen respecteert en dus geen informatie, foto's of video's over anderen verspreidt zonder toestemming, of als daar negatieve gevolgen van kunnen zijn.
- De leerling social media niet gebruikt om te pesten, kwetsen, stalken, bedreigen, beschadigen en anderen zwart te maken.
- De leerling verantwoordelijk is voor wat hij/zij deelt op social media en daarop aangesproken kan worden. Ook het doorsturen en herplaatsen zijn handelingen waarop de leerling aangesproken kan worden.

Voor verdere regelgeving kan het Digitaal Pestprotocol worden ingezien. Deze is te vinden in het Schoolveiligheidsplan.

Naleving van het pestbeleid

Jaarlijkse evaluatie pestbeleid

Het anti-pest protocol en het algemene beleid rondom pesten wordt jaarlijks geëvalueerd door de anti-pest coördinatoren, de ondersteunings-coördinatoren en de verantwoordelijk schoolleider. Op basis van nieuwe ontwikkelingen en verloop van pestvoorvallen in het afgelopen jaar worden waar nodig aanpassingen gemaakt, waarna de schoolleiding het protocol inziet en, na eventuele aanpassingen, accordeert en ter instemming voorlegt aan de medezeggenschapsraad.

Wat gebeurt er als het beleid niet wordt nageleefd?

Voorvallen met betrekking tot pesten worden gemeld bij de anti-pest coördinator, die de ontwikkelingen en stappen binnen de situatie coördineert en bijhoudt. Als blijkt dat het beleid niet naar behoren is nageleefd kijken de anti-pest coördinator, de betrokken mentor en de zorg coördinatoren onderling naar de oorzaak van het voorval. Afhankelijk van de situatie wordt er naar het anti-pest protocol en de regels verwezen, met aandacht voor redenen waardoor het verwachte handelen mogelijk niet volbracht kon worden. Hierbij wordt gekeken of er voldoende is gecommuniceerd over de problemen. Indien er sprake is van ernstige gevolgen of nalatigheid wordt er contact opgenomen met de schoolleiding, waarna er consequenties worden besproken.

Het team

Afhankelijk van de situatie kunnen de volgende medewerkers betrokken worden bij het aanpakken van peestsituaties:

Intern

Mentor/klassenleerkracht	-	diversen
Anti-pest coördinator	-	Alexandra Elroy, antipest@waldorfutrecht.nl
Zorgcoördinatoren en Vertrouwenspersonen	-	Caroline van Leeuwen, Sanne Bakx
Schoolverpleegkundige	-	extern aan school verbonden
Schoolleiding	-	Linda Scheeres Kiki Verheyen Leo den Ouden Floris van den Bosch

Extern

JGZ

Heeft u een klacht?

We staan voor werken vanuit onze waarden: eigenheid, vertrouwen, ontwikkeling en verbinding. We horen er allemaal bij, iedereen is van waarde en we doen het samen. En toch kan het voorkomen dat er iets verstoord raakt in die verbinding, die we zo belangrijk vinden. Als ouder of verzorger kunt u of uw kind zich zorgen maken, het ergens mee oneens zijn, in een conflict terecht komen of zich niet veilig voelen. Daar zullen we in alle gevallen proberen samen iets aan te doen.

Wij doen er alles aan om uw kind zo goed mogelijk onderwijs te geven en te begeleiden. Soms loopt dit anders dan gewenst.

Bij Waldorf Utrecht is de structuur voor de afhandeling van klachten van ouders of leerlingen als volgt:

Bij vragen kunt u contact op nemen met de desbetreffende docent of de mentor van uw kind. Mocht dit niet tot een oplossing leiden, dan neemt u contact op met de teamleider. Als deze mogelijkheden niet toereikend zijn, doordat afhandeling van de klacht niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden of door de aard van de klacht, dan kan men een beroep doen op de klachtenregeling. De regeling biedt mogelijkheden voor het indienen van een klacht bij de rector.

Waldorf Utrecht is onderdeel van pcouwillibrord en zij kent een eigen klachtenregeling die kunt vinden op [PCOU Willibrord Klachtenregeling](#)
De regeling biedt mogelijkheden voor het indienen van een klacht bij de rector, het bestuur of rechtstreeks bij een onafhankelijk contactpersoon van de landelijke klachtencommissie.

Bijlage 1 - De No Blame methode

De mentor en anti-pest coördinator kunnen samen besluiten dat de *No Blame* methode moet worden ingezet. Het is een oplossingsgerichte methode en staat in de traditie van de systeemtheorie en korte termijn therapie van Steve de Shazer. De oplossingsgerichte methode gaat in tegenstelling tot de probleemgeoriënteerde methode ervan uit dat er geen uitgebreide probleemanalyse noodzakelijk is om een probleem op te kunnen lossen. De *No Blame* methode is dan ook gericht op de mogelijke oplossing van het probleem, het slachtoffer te helpen en het pesten te stoppen. Hoe het probleem eruit ziet, hoe het is ontstaan en wie de dader is, is bij deze methode niet van cruciaal belang. Het fascinerende van deze methode is dat, ondanks de serieuze problematiek van het pesten, er niet gestraft wordt. De aanpak vertrouwt op de kwaliteiten en bekwaamheden van leerlingen goede oplossingen te bedenken en toe te passen. De *No Blame* aanpak is een makkelijk toe te passen en waardevol instrument om het pestgedrag te laten stoppen en het slachtoffer te helpen. De methode werkt volgens onderstaande 7 stappen met daarbij een korte uitleg.

Stap 1: gesprek met slachtoffer

- informatie vragen, geen details over wat er juist gebeurd is,
- vraag naar beleving, gevoelens van het doelwit,
- uitleg over aanpak, nadruk op niet-bestrafende aspect, vraag het slachtoffer toestemming om de methode voort te zetten,
- stel met het slachtoffer een steungroep samen bestaande uit pesters, meelopers, vrienden en/of positief ingestelde jongeren,
- bereikbaar blijven voor het slachtoffer.

Stap 2: gesprek met de steungroep

- bestaat uit pesters, meelopers, vrienden en/of positief ingestelde jongeren,
- slachtoffer is niet aanwezig, dit kan de probleemoplossende aanpak bemoeilijken.

- 15 -

Stap 3: Het probleem duidelijk maken

- probleem duidelijk maken aan de hand van het verhaal/het gevoel van het slachtoffer, • geen details van gebeurtenissen, geen beschuldigen,
- duidelijk maken dat er een probleem is dat moet opgelost worden.

Stap 4: De verantwoordelijkheid delen

- nadruk leggen op de oplossing en de toekomst,
- elk groepslid kan bijdragen aan de oplossing.

Stap 5: de groep naar ideeën vragen

- alle positieve voorstellen aanvaarden,
- concreet maken van de voorstellen.

Stap 6: De verantwoordelijkheid overdragen

- de verantwoordelijkheid bij de groep leggen; zij alleen kunnen het probleem oplossen,
- duidelijkheid verschaffen over het vervolgtraject en na hoe lang er wordt geëvalueerd,
- bedanken en vertrouwen geven.

Stap 7: Evaluatie

- Elk lid vertelt afzonderlijk over zijn bijdrage,
- indien het slachtoffer niet helemaal tevreden is, kan de procedure herhaald worden.

Bijlage 2 – de sanctieladder

De sanctieladder bestaat uit de volgende fases:

- **Individuele gesprekken**: Onder leiding van de mentor vinden er individuele gesprekken met de betrokken leerlingenplaats. De gemaakte afspraken tijdens de No-Blame aanpak wordt hierbij gebruikt om de leerlingen aansprakelijk te stellen, waarbij de mentor de geobserveerde en gemelde incidenten benoemt. Deze gesprekken hebben een waarschuwend karakter, met als doel: het maken van afspraken over gewenste gedragsverbetering binnen een vastgestelde termijn. De afspraken worden schriftelijk vastgelegd in de leerling dossiers. Ouders van de betrokken leerlingen worden geïnformeerd over de peestsituatie en de gemaakte afspraken. De anti-pest coördinator wordt door de mentor op de hoogte gebracht van de situatie en de afspraken. De anti-pest coördinator ontwerpt in overleg met de mentor een samenhangende aanpak. Hierna volgt onderstaande proefperiode.
- **Proefperiode**: De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de mentor over een periode van twee tot zes weken (dit wordt in overleg vastgesteld door de mentor). Elk nieuw pestincident wordt bij de mentor gemeld en vastgelegd in de leerling dossiers. De anti-pest coördinator neemt na deze periode contact op met de ouders van het gepeste kind, om te controleren of er een positieve verandering heeft plaatsgevonden.
- **Als het pestgedrag aanhoudt** volgt een tweede serie individuele gesprekken met de pester(s), hun ouders en de meeloper(s) en hun ouders, onder leiding van een schoolleider en de mentor. De vastgelegde overtredingen van de afspraken worden besproken en de leerlingen krijgen opnieuw een periode van twee tot zes weken om hun gedrag aan te passen. Eventuele externe begeleiding (bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining of agressiereductie) kan hierbij ingezet worden. Daarnaast worden er pedagogische strafmaatregelen genomen tegen de pester(s) en meeloper(s). Voorbeelden hiervan zijn het schrijven van een excuusbrief of verslag over de risico's van het gedrag waarbij onderzoek wordt gedaan in samenwerking met de ouders, nakomen, of interne schorsing. Afspraken en maatregelen worden vastgelegd in de leerling dossiers.
De anti-pest coördinator wordt geïnformeerd door de mentor.
- **Proefperiode 2**: De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de mentor over een termijn van twee tot zes weken. Elk nieuw pestincident wordt bij de mentor gemeld en in de leerling dossiers vastgelegd. De anti-pestcoördinator checkt na de proefperiode de stand van zaken bij de mentor en de ouders van het kind.
- **Als het pestgedrag na de twee proefperiodes niet stopt**, wordt een interne schorsing aan de pester(s) en meelopers opgelegd door de schoolleiding. Tevens wordt verplichte begeleiding/ hulpverlening ingezet om tot gedragsverandering te komen. De afspraken worden vastgelegd in de leerling dossiers. De ouders van de pester(s) en meelopers worden geïnformeerd over deze maatregel. De anti-pest coördinator wordt geïnformeerd door de directie en coördineert een strikte samenhangende aanpak.
- **Definitieve verwijdering**: Als het pestgedrag toch aanhoudt na bovenstaande acties, kan de school overgaan tot definitieve verwijdering op basis van opgebouwde dossiers inzake het gedrag van de pester(s) en de meeloper(s). Hierbij volgt de directie het protocol voor verwijdering. De anti-pest coördinator wordt geïnformeerd door de directie over de voorgenomen beslissing tot verwijdering.

Bijlage 3 – Acties bij een onveilige klassensfeer

Wanneer ouders of leerlingen melding doen van een onveilige klassensfeer waardoor er pestsituaties voorkomen, of wanneer de mentor dit signaleert, worden de volgende acties ondernomen:

- Om een beeld op te doen van de klassensituatie kan de mentor gebruik maken van een sociogram (<https://www.sometics.com/nl/sociogram>) en het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem.
- De mentor neemt contact op met de signalerende leerling, ouders van de leerling of ouders en leerling samen om een concreet beeld op te doen.
- Leerlingen die aangeven zich onveilig te voelen worden geadviseerd om met de mentor te spreken. Als de leerling dit niet wil of durft kan de leerling de vertrouwenspersonen binnen de school benaderen.
N.B. Dit contact wordt geadviseerd om de leerling te begeleiden. We benadrukken dat dit niet inhoudt dat er schuld ligt bij deze leerling. Doel is dat de leerling zich gezien voelt, een veilig contactpunt heeft binnen de school en de nodige begeleiding kan krijgen bij moeilijke situaties. Ook helpt het de school om hulpvragen in het oog te houden.
- De mentor benadrukt de klassenregels en het belang van een goede groepsomgang zowel tijdens als na de lessen, en bespreekt met de anti-pest coördinator eventuele andere maatregelen zoals het benaderen van docenten met de opdracht deze klas niet zelf groepjes te laten kiezen. De klas maakt afspraken over onderlinge omgang met de klas en spreekt af dit bij te houden.
- Afspraken en interacties groep worden bijgehouden en genoteerd, met oog op rollen binnen de klas en signalering mogelijke pesters/ meelopers.
- Als het fout blijft gaan neemt de mentor contact op met de anti-pest coördinator en bespreekt overige mogelijkheden zoals interne hulp.
- De anti-pest coördinator checkt met mentor na enige tijd hoe het gaat, en of er verbetering is.
- Als er geen verbetering is vernieuwt de mentor de focus op omgangsregels en groepsgevoel. De ouders van de klas worden op de hoogte gesteld van de gesignaleerde problemen en genomen maatregelen, en krijgen het advies om thuis de omgangsregels met de leerling door te nemen en bespreken.
- Na een vooraf afgesproken periode neemt anti-pest coördinator contact op met signalerende ouders/ ouders van de signalerende leerling en mentor, om te zien of er verbetering is
- Afhankelijk van de gesprekken wordt er in overleg tussen de mentor, de anti-pest coördinator en eventueel andere werknemers vastgesteld of er verdere stappen moeten worden gezet. Hierbij kan als opvolgstap gekeken worden naar de No Blame Methode, de sanctieladder of, in overleg met de schoolleider, verdere interne interventie (zoals contact met gedragsspecialist) en externe leergang (bijvoorbeeld de methode Rots en Water).

Bijlage 4 - Extra informatie

-<http://www.schoolenveiligheid.nl/pesten>

Pesten (algemeen)

- www.pestweb.nl Website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor voornamelijk ouders en experts.
- www.pesten.net Voor en door slachtoffers. Opgericht door Bob van der Meer, bedenker van de vijfsporenaanpak.

-<http://www.schoolenveiligheid.nl/pesten>

Cyberpesten/veilig internetgebruik/veilige school

- www.digibewust.nl Een informatieve site van het Ministerie van Economische zaken, over het veilig gebruik van internet.
- www.ppsi.nl PPSI is het expertisecentrum van het APS op het gebied van het voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs. Je kunt er ook terecht voor informatie over pesten, agressie, geweld, discriminatie en racisme.
- www.schoolenveiligheid.nl Centrum School en Veiligheid van het APS verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid.
- www.veilig.kennisnet.nl Handreikingen en links voor ouders, leraren, kinderen, scholieren, schoolmanagers en ICT coördinatoren.

Meldpunt politie digitaal pesten

<http://www.meldknop.nl>